

Pēc pērkona negaisa ir ļoti svaigs gaiss

«Pērkons» ir viena no populārākajām un arī skandalozākajām pagājušā gadsimta 80. gadu grupām Latvijā. Gāriem, plandošiem matiem, tiem laikiem neierasti atbrīvotā manierē, pirotehniķu sprādzienu pavadībā un dūmu aizsegā viņi spēlēja dumpīgu rokenrolu. Divreiz grupas darbība tikusi aizliegta. 1985. gadā pēc koncerta Ogres estrādē, «Pērkona» mūzikas sadumpoti, atpakaļceļā uz Rīgu fani izdemolēja vilciena vagonus. «Pērkons», iespējams, ir arī vitistulētākā grupa Latvijā – tās dibinātājs, vadītājs, taustiņinstrumentālists un komponists Juris Kulakovs un dziedātāja Ieva Akuratera ir Trīszvaigžņu ordeņa virsnieki, trīs grupas dalībnieki ir Jūrmalas Goda pilsoņi un visi mūziķi apbalvoti ar Barikāžu piemiņas medaļām.



«Pērkons» pa laikam nogrand joprojām. **11. jūlijā 19.00** tas būs dzirdams **Tukuma Durbes estrādē Jura Kulakova un Ievas Akurateres 55 gadu jubilejas koncertā «Sapumpurots zars».** «Kamēr «Pērkons» būs spējīgs savienot daili ar spēku, tas turpinās dārdēt,” saka Juris. Bet, pirms negaisa sācies, neliela saruna ar mākslinieku.

– «Pērkona» attiecības ar presi, šķiet, ir visai rezervētas. Jums nodarīts pāri?

– Ar presi jau jāsadzīvo draudzīgi. Tur ir citādi... Mēs esam tik daudz intervēti, ka grūti kaut ko jaunu pateikt. Mierīgi var neintervēties, jo informācijas par mums ir pa pilnam. Ir arī Māra Ruka grāmata par «Pērkonu». Kas attiecas uz dzelteno presi, tad žurnālistis «Privāta Dzīve», kas ir visnotaļ solids, es pat rakstīju reklāmas klipīnu, kad viņi iesākās... nu, «Privāta Dzīve» tieši to arī nozīmē, ka ir privāta dzīve.

– Attaisno savu nosaukumu?

– Jā, tādā publiskā veidā. Bet drīzāk ir, kā Leons Sējāns izteicās: “Nu, cik var vienu un to pašu! Tās ir tikai variācijas. Tāpat visiem par mums viss ir zināms.”

– Un kādas ir jūsu attiecības ar Tukumu?

– Uz Tukumu pēc smukuma! Pēc tāda savstarpēja smukuma. Mēs koncertā centīsimies mūzikālu smukumus sniegt, būs prieks saņemt daļiņas Tukuma meitenes – jebkura vecuma. Bet tādas lietiskas attiecības ar Tukumu mums bija padomju laikos, kad katram ansamblim vajadzēja būt pie kaut kā piesaistītam – kultūras nama, kolhoza, padomju saimniecības. Pēc bēdīgi slavenā notikuma ar Ogres vilcieni mēs kārtējo reizi bijām aizliegti, un tur, kur bijām pirms tam (Rīgas rajona kolhoza «Padomju Latvija»), vairs nevarējām

būt. Tika meklētas iespējas, kas ņemtu mūs savā paspārnē. Tad direktors bija atradis Tukuma rajona zvejnieku kolhozu «Selga». Pēc tam mums bija jāpiedalās Tukuma rajona skatēs un jāstartē kā zvejnieku kolhoza ansamblim, nesot Tukuma rajona vārdu.

– Cik vainīgi jutāties pēc Ogres koncerta notikuma?

– Mēs nejutāmies vainīgi nemaz. Mums visiem ir ārkārtīgi skumji par to, kas notika pēc tam, ka tos dažus, kurus noķēra, tiesāja kā kriminālnoziedzniekus, kaut gan tas bija vienkārši huligānisms. Tā kā viens no jauniešiem bija pilngadīgs, viņam piesprieda reālu cietumsodu. Augstākais, ko tur vajadzēja piespriest, ir nodarīto zaudējumu materiāla atlīdzināšana.

– Saistība ar «Pērkonu» vien tāda, ka jaunieši atgriezās no jūsu koncerta?

– Tieši tā. Viņi bija ļoti pacilāti, uzbudināti. Bet tur ir vēl viens “bet”. Ir aizdomas, ka tur iesaistīts provokators, jo vilcienam taču bija daudz vagonu – tas bija pilns ar braucējiem uz Rīgu, bet izdemolēja tikai divus. Domājams, ka bija, kas to visu izprovocē. Uzbudinājuma stāvokli jau nav grūti uz ko tādu pamudināt.

– Tavuprāt, mūslaikos arī kas tāds varētu notikti?

– Nē! Mūslaiki ir daudz garlaicīgāki – ar apsardzēm, barjērām utt.

– Ar šodienas uztveri klausoties, jūsu repertuārs liekas ļoti pieņemams.

– Jā, bet tiem laikiem tā bija uzdrošināšanās. Ļoti būtiski atšķiramies uz kopējā fona. Tāda īsta rokmūzika. Vēl «Līvi», «Sipoli» līdzīgi muzicēja.

– Savas koncertprogrammas jūs apzināti veidojāt tik izaicinošas vai tāds

gluži vienkārši bija jūsu pašizteiksmes veids?

– Apzināti bija tas, ka mūs šķebināja tā laika, tā saucamā, estrādes mūzika, kas bija ļoti nolazīta, likās pliekana un mūs ļoti garlaikoja. Drīzāk tas bija muzikāli literārs protests pret to, kas notika visapkārt, nevis politisks. Ieva Akuratera vienā intervijā izteicās: “Mēs bijām nevis pret, bet par. Par iespējami labāku rokmūziku latviešu valodā. Par mūzikas un dzejas kvalitāti.”

– Tas arī bija iemesls, ka savulaik šķīries no «Menueta» un veidojāt savu muzikālu domubiedru grupu?

– Jā, man likās, ka «Menuets» ir pārāk rāms. Bet šķīries es neesmu no «Menueta». Tagad pat, jāpaskatās piezīmju grāmatiņā, kaut kad būs «Menueta» koncerts (Rīt, Jomas ielas svētkos Majoros. – Red.).

– Nu, atdalījies?

– Neesmu arī atdalījies. Es savācu domubiedru grupu, kurā bija vairāki «Menueta» dalībnieki, bet bija arī no malas – Ieva Akuratera un bundzinieks Dainis Strazdiņš, jo «Menueta» bundzinieks Raimonds Bartaševičs kļuva par «Pērkona» dziedātāju. Tas viss eksistēja paralēli. Un joprojām pastāv. Pēc «Pērkona» pirmā aizlieguma Dzelzceļnieku kultūras namā tika sarīkota vokāli instrumentālo ansambļu tarifkācijas skate, kur mūziķi, cik esmu dzirdējis, nosaukuši manā vārdā, jo tā bija ārpaukšā, speciāli noorganizēta. Tolaik visas programmas bija jāpārstiprina, jāspēlē komisijām. «Menueta» darbība aplkusa pēc pirmā aizlieguma. «Pērkonom» vispār neko nepiešķīra.

– Iznāk, ka aizliegums bija tekstu dēļ, jo mūzika taču nevar būt pareiza vai nepareiza?

– Jā, taču būtībā mūzika un teksts ir kopums. Imants Kalniņš kā komponists seko teksta intonācijām, viņa dziesmās teksta un mūzikas saistība ir ļoti cieša un saliedēta. Viņš nekad neraksta mūziku vispirms. Es nesaukšu vārdā, bet ir komponisti, kas uzraksta melodiņu un tad pasauc dzejnieku – nu, man te foršs melodiņš, pieraksti vārdus. Imants vienmēr mēdza teikt, citējot Bibli: “Iesākumā bija Vārds.” Un tad top mūzika, lai vārdu paceltu vēl citā dimensijā. Runājot par «Menuetu» – līdz tam tas bija Latvijas festivālu laureāts ar augstāko kategoriju. (Otrā kategorija nozīmēja, ka drīkst spēlēt savā rajonā, trešā – tikai savā kultūras namā.)

– Vai aizliegums nebija labākā reklāma? Zināms taču, ka aizliegtais auglis ir saldšs, pēc tā kāro.

– Kas attiecas uz publiku, tad jā. Viens labums no tā bija – mēs nenokārām degunus, ierīkojām mājas studiju un ierakstījām pirmos divus magnetofona albumus «Zibens pa dibenu» un «Mākslas darbi». Tie izplatījās Latvijā, vienam no otra pārrakstot. Iespējams, tā ir lielākā rokmūzikas nelegālā tirāža. Tagad tas gandrīz viss apkopots pirmajā dziesmu izlasē ar to mašīniti uz vāka – lielisks gūašas zīmējums. «MicRec» to izdeva. Nu jau ir papildu tirāžas, jo to, kas bija «MicRec» noliktavās, ātri izpirka. Koncertā vajadzētu būt pieejamai 1., 2. un 3. dziesmu izlasei. Katrā diskā dažu dziesmu pietrūkst – cik nu tur iekšā sagāja. Kopumā tie ir dubultalbumi kompaktdisku formātā.

– Tukuma koncertā skanēs jau zināmās dziesmas?

– Diezgan liels uzsvars ir agrāko gadu dziesmām. Ir gan sākuma, gan vidus perioda, gan pēdējās.

– Kādas ir izjūtas, atskatot jaunības laiku dziesmas – tādas pašas kā toreiz vai citādas?

– Tās pašas. Kā izteicās mūsu dziedātājs Raimonds Bartaševičs – viņš zem katra vārda var parakstīties. Mums teksts ir ļoti svarīgs, tāpēc arī dzejas izvēle ir tik nozīmīga. Man pašam nav dzejnieka talanta, Ievai tāds ir kā Jāņa Akuratera brāļa mazmeitai. Viņa ir daudzu dziesmu teksta autore, bet savos projektos. Es esmu izvēlējis to, ko uzskatu par tā vērtu, lai par to dziedātu – nopietni vai groteski, vai pa jokam. Kā dzīvē. Ir ārkārtīgi apbrīnojami, cik mūsdienīgi joprojām skan Eduarda Veidenbauma dzeja un viņa domas. Viņš man jau kopš studiju laikiem ir ļoti tuvs – Veidenbaums man ir etalons. Tiek uzskatīts, ka viņš ir modernās latviešu dzejas aizsācējs. Es viņu apbrīnoju... Man arī patīk valodas – bez latviešu valodas vēl zinu angļu, franču un krievu. Bet Veidenbaums zināja sešas, septiņas un sengrieķu dzejnieku Horāciju lasīja oriģinālā. Kaut kur viņš bija izteicies, ka latviešu dzeja viņu garlaiko. Par šo viņam ir arī viena četrindīte: “Mums, latviešiem,

dzejnieku milzīgs bars./ No tiesas tiem dodam šo vārdu./ Jo viņu dzejās mīt burvīgs gars./ Tās miegu mums dāvina gārdu./

– Pirms gadiem jūs bijāt jauni un traki. Aizvien esat tādi?

– Sirdi, protams. Vizuāli esam mainījušies, un klāt nākusi dzīves pieredze. Esam nosvērtāki, arī apdomīgāki. Bet tas dzīvē. Uz skatuves esam tikpat enerģētiski kā toreiz.

– Kas jauns izaudzis tavā radošajā laucīņā?

– Man ir tuvas attiecības ar Jāņa Akuratera muzeju. Tur tapušas četras atsevišķas programmas. Pirmā – kādas padsmiņi dziesmas ar Jāņa Ziemeļnieka vārdiem kopā ar Mākslas akadēmijas docentu, scenogrāfu, režisoru Viktoru Jansonu. Tur es dvesu nedziedamā rīklē pie Jāņa Akuratera meitas klavierēm savas dziesmas. Tas ir pagaidām vienīgais, kas realizējies arī diskā, taču to var iegādāties tikai muzejā. Tad bija J. Akuratera «Ziemssvētku stāsts», tur gan piedalījās dziedātājs un aktieris Edgars Pujāts. Pagājušajā rudenī bija izstāde-akcija «Maģiskais teātris» arī ar V. Jansonu, un pievienojās profesore Inguna Audere. Šopavas muzeju naktī, kur tēma bija «Zaļā krāsa – mežs», dāmas izdomāja, ka mums būs priekšnesums «Mežsarga dēls».

– Tad jau izsīcīs neesi.

– Neesmu un arī negrasos.

– Kas ir tavas iedvesmas avots?

– Meitenes, bez šaubām. Visas Latvijas meitenes. Bet kopā esmu tikai ar vienu.

– Kā dēļ dzīvot ir vērts?

– Dēļ meitenēm. Dēļ mīlestības. Dēļ prieka un dažādām baudām – gan garīgām, gan citādām.

– Kā tev tuvās sievietes vērtē tavu mūziku?

– Protams, atzinīgi. Bet pārdzīvo par mani. Un lepojas. Taču mana māsa Maija, ja viņu, ar kādu iepazīstinot, stāda priekšā kā Kulakova māsu, atcērt: “Nē, viņš ir mans brālis!” Savukārt meitas Justīnes respektē pret mani pieaug, kad viņa Lozannas Mūzikas augstskolā kārtoja bakalauru par neoklasicisma tēmu (šopavas viņai tika piešķirts vijoļspēles maģistra grāds). Kopā ar teorētisko darbu viņa iesniedza arī pašas kompozīciju divām vijolēm un bija ārkārtīgi pārsteigta, kad kāds Eiropas guru – kompozīcijas profesors, pie kura viņa konsultējās meistarklasēs, – vērtējumā pateica to pašu, ko es jau biju teicis.

– «Pērkona» mīļākais laika tips droši vien ir ceturtais – tāds ar pamatīgu negaisu un kārtīgu pērkonu. Vai kas tamlīdzīgs sagaida arī tukumniekus?

– Hm... Viena no pērkona brīnišķīgajām īpašībām ir tā, ka pēc negaisa ir ļoti svaigs gaiss.

INESE BEIGATE